

Prof. Ona Voverienė. LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠIMTMEČIO DIDIEJI
Lietuvybės puoselėtojas Tomas Vaisieta

Minint aktorius Tomo Vaisietos 85-ąsias gimimo metines

Gimtasis žodi, lūposna įdėtas –
Lyg sakramentas šventas – Viešpaties ranka,
esi man girių šlamesys
ir upių melodingas ritmas
ant žemės lopinėlio, pavadinto Lietuva

Stacey Lee, Florida, 2014

Padavimais ir dainomis apipintas Dainavos kraštas žėri kaip brangakmenis lietuvių Tautos kultūroje. Mūsų rašytojai ir poetai, kaip tik apie šitą kraštą parašė pačius gražiausius, pakiliausius, romantiškus lietuvių literatūros puslapius, juose išaukštino Lietuvos vyrų karžygiškumą ir to krašto moterų dorybes, pasišventimą šeimai, tautai ir Tėvynei – kilniausias Valstybės idėjas. Istorija įspaudė savo ženklus į to krašto žmonių pasaulėjautą. Tarp tų ženklų svarbiausias – atsakomybė už savo krašto likimą ir išlikimą, už jo vertybių išsaugojimą. Nedaug mokslų ragavęs šio krašto Laisvės kovų karžygis Vaclovas Voveris-Žaibas, savo partizanų būrio jaunus kovotojus mokė žodžiais: „Kiekvienas turime gyventi taip, tarsi nuo tavęs vieno priklausytų visos Lietuvos likimas“. Taip ir gyveno dzūkai šimtmečiais. Ir dainas dainavo apie savo krašto didvyrius. Ir patys norėjo „Gyventi taip, kad apie tave dainas dainuotų“.

Ir jas dainavo to krašto vaidilos, o vėliau rašytojai ir poetai, ir vienas iš žymiausių to krašto vaidila-mūsų amžininkas aktorius ir skaitovas Tomas Vaisieta. Į mano gyvenimą Tomas Vaisieta atėjo, kaip vienas didžiausių lietuviybės puoselėtojų - skaitovas su ypatingu repertuaru. Kai mūsų Tauta buvo migdoma ir narkotizuojama svetimos šalies kultūra, savąją nustumiant į antraeilės pozicijas, Tomas Vaisietra savo galingu, išlavintu ir įtaigiu balsu Vilniuje, Palangos Birutės kalno papėdėje, tikriausiai ir daugelyje kitų Lietuvos vietovių, kur man neteko pabuvoti ir jo klausytis, beldėsi į kiekvieno lietuvių širdį Vinco Mickevičiaus-Krėvės, Justino Marcinkevičiaus, Pauliaus Širvio, Juozo Grušo, Vinco Mykolaičio-Putino, Antano Baranausko ir kitų lietuviškos patriotiškos literatūros kūrėjų tekstais ir eilėraščiais; ragino nepamiršti savo Tėvynės ir jos karžygių aukų, gimtosios savo kalbos, kuriai jos melodingumu ir archaiškumu nėra pasaulyje lygių, mokė didžiutis savo tautos kultūros kūrėjų darbais, pačiais paprasčiausiais lyg ir kasdieniniais žodžiais atskleidžiančiais didžiausią pasaulyje išmintį, svarbiausias Tautos doros ir kultūros vertybes, jos dvasingumą. Gyvenime man labai pasisėkė: daug metų galėjau mėgautis skaitovo Tomo Vaisietos menu, dalyvaujant Lietuvai pagražinti draugijos veikloje, jos patriotiškuose renginiuose.

Tomas Vaisieta gimė 1933 m. rugsėjo 22 d. Varėnos rajone Norulių kaime. 1940-1944 metais mokėsi Perlojos pradinėje, 1945-1954 m. Nedzingės vidurinėje mokyklose. Iš to jo gyvenimo laikotarpio išliko atmintyje jo pasakojimai apie jo tėvų namuose besilankančius ir gražiai tėvų sutinkamus Adolfo Ramanausko-Vanago rinktinės partizanus ir jo paties lankymąsi Vaisietų sodyboje, gražius Tomo tėvuko ir partizanų vado įsimintinus pokalbius,

kuriuos retkarčiais tekdavo nuklausyti ir Tomui, o kartą dar ir gerokai ūkyje mylimą žirgą pavaikyti, ieškant partizanų ryšininko, kad praneštų apie jiems gresiantį pavojų. 1958 m. T.Vaisieta baigė Vilniaus valstybinės konservatorijos teatro ir kino fakultetą. 1958-1990 Lietuvos valstybinio akademinio dramos teatro aktorius, atlikęs pagrindinius ir svarbius vaidmenis. Ryškiausi jų – Pauga (sukilėlių vadas) B. Sruogos dramoje „Apyaušrio Dalia“ (rež. R. Juknevičius); Sergėjus – A.Arbusovo „Tai buvo Irkutske“ (rež. J. Rudzinskas), Horacijus – V. Šekspyro „Hamlete“, Islajevas – I. Turgenevo „Mėnuo kaime“; grafas Lesteris F.Šilerio – „Marija Stiuart“, M. Sluckio, M. Gorkio, K. Sajos, Just. Marcinkevičiaus, J. Žemaitės, V. Krėvės, Ž. Moljero ir kitų autorių kūrinių inscenizacijose (iš viso apie šimtą vaidmenų). Šalia jo darbo teatre, T.Vaisieta nuo pat savo kūrybinės veiklos pradžios, t.y. nuo 1958 m., aktyviai reišėsi, kaip skaitovas. Mokyklose skaitė programinius lietuvių literatūros kūrinius, koncertavo Valstybinės filharmonijos ir Kultūros ministerijos kvietimu įvairiuose Lietuvos miestuose, miesteliuose ir kaimuose, aplankė lietuviškas salas Baltarusijoje, Lenkijoje, Ukrainoje, Rusijoje, koncertavo Amerikoje, Kanadoje, Australijoje. 1964-1966 m. dėstė sceninę kalbą – Vilniaus kultūros mokykloje, Vilniaus universiteto Estetikos ir meninio lavinimo katedroje, 1969-1972 – Vilniaus Pedagoginiame institute, 1994-2003 m. Teatro ir muzikos akademijoje. Su režisieriaus Jono Vaitkaus kurso studentais, jo buvo režisuota personifikuota K. Donelaičio poema „Metai“ dar iki šiol transliuojama per Lietuvos kultūros radiją. Aktorius parengė ir literatūrinių programų: „Ai būdavo ,būdavo...“ pagal lietuvių literatūros klasikų; „Rex“ – skirtą M.K. Čiurlionio 100-osioms metinėms. Kartu su Joana Valančiene – „Stebuklingas žiburys“ , skirta Jono Biliūno 100-osioms metinėms; „Jeigu mes susitiksim..“ , pagal poeto A.Drilingos kūrybą; „Nusilenk savo žemei“ , pagal lietuvių poetų kūrinius. Parengė monospektaklį „Pasikalbėjimas su Lietuva“, skirtą Lietuvos vardo tūkstantmečiui pažymėti. Per penkias dešimtis kūrybinės veiklos metų T.Vaisieta dalyvavo daugiau negu 3 tūkstančiuose koncertų, parengė įspūdingas įvairių autorių kūrybos programas. Ypač dideli aktoriaus nuopelnai, puoselėjant gimtąją kalbą, išryškinant jos skambumą ir melodingumą, formuojant Tautos istorijos dramatiškumą ir heroizmo supratimą, ugdant Tėvynės meilę ir pareigą ją ginti.

Šviesaus atminimo kun. mons. Kazimieras Vasiliauskas, 1995 metais iniciavęs Lietuvai pagražinti draugijos atkūrimą, į jos valdybą pakvietė ir Tomą Vaisietą. Daug metų Tomas Vaisieta dalyvavo tos draugijos veikloje, buvo jos valdybos narys, pirmininko pavaduotojas; dalyvavo daugybėje susitikimų su tos draugijos rajoniniais skyriais, koncertinėse programose kaimo mokyklose, susitikimuose su studentais, pakviestas niekada neatsisakydavo dalyvauti ir kitų visuomeninių organizacijų – K. Donelaičio draugijos, Lietuvos moterų lygos, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos ir kt. renginiuose, dosniai dalino savo laiką ir talentą jo kūrybos gerbėjams.

Aktorius Tomas Vaisieta, LR nusipelnęs artistas, pirmasis ir vienintelis Kristijono Donelaičio kūrinių skaitymo konkurso laureatas (1963); Perlojos garbės pilietis Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių draugijos garbės narys, Vytauto Didžiojo ordino kavalierius apdovanotas daugeliu Kultūros ministerijos padėkų raštais, daugelio visuomeninių organizacijų padėkų raštais už dalyvavimą įvairių miestų kultūros renginiuose. Admultos annos! Jubiliatui linkime stiprios sveikatos ir dar daug gražių pavasarių.

2018-04-03